

EN GESPREK MET PROFESSOR PIERRE PIÉART

Verarmd uranium : de wet van de stilte

Voor atoomenergie en atoomwapens geldt voornamelijk één wet, die van de stilte. Dat bleek onlangs nog maar eens toen het probleem van het verarmd uranium plots op de voorpagina's van de kranten opdook. Die oorverdovende stilte is voor professor Pierre Piérart heel makkelijk te verklaren. Volgens deze oude tegenstander van de kernbewapening en vice-voorzitter van "Médecins contre la guerre nucléaire", de Franstalige tegenhanger van "Artsen tegen de Atoomoorlog", "wordt de hoogste instantie van de Verenigde Naties inzake volksgezondheid, de Wereldgezondheidsorganisatie, constant onderworpen aan het inzagerecht van het Internationaal Atoomagentschap in Wenen. Telkens als de Wereldgezondheidsorganisatie initiatieven wil nemen op het vlak van de bescherming van de bevolking tegen het stralingsgevaar, heeft ze de toestemming nodig van het Internationaal Atoomagentschap. En die toestemming wordt zelden of nooit gegeven. Dat is onaanvaardbaar, omdat het Internationaal Atoomagentschap voor alles een organisatie is ter bevordering van het vreedzaam gebruik van atoomenergie".

Professor Piérart haalt het voorbeeld van Nieuw Zeeland aan. "Zoals bekend zijn de Nieuw-Zeelanders hardnekkige tegenstanders van kernwapens. Zelfs in volle koude

heidsorganisatie weigerde dat systematisch. Het resultaat van deze Nieuw-Zeelandse bemoeienissen was heel merkwaardig, want in juli 1996 velde het Hof in Den Haag dan toch een – zij het wat zacht – verdict. Kernwapens zijn quasi illegale wapens, zo luidde het toen. Den Haag formuleerde een aantal bemerkingen over het recht op wettige zelfverdediging en verwees hierbij wellicht naar de staat Israël. Wat volslagen belachelijk is. De vijf atoommachten kunnen in geen geval wettige zelfverdediging invoeren. En de staat Israël al evenmin. Israël is een echt bruggenhoofd van de Verenigde Staten. Als dit land echt in gevaar zou verkeren heeft het zo meteen de hele Amerikaanse militaire macht achter zich, die in een recordtempo ter plaatse is".

Wat is verarmd uranium?

"De voorbije maanden is er heel wat te doen geweest over verarmd uranium. En de media doen vaak alsof dit een totaal nieuw verschijnsel is. En dat klopt helemaal niet", zegt Pierre Piérart. "Wat is verarmd uranium precies? In de natuur treffen we in de ertslagen twee soorten uranium aan : 238 en 235 (een kleine hoeveelheid van 0,7%). Deze laatste variëteit is splijtbaar, deelt zich

in twee of meer elementen (na de impact van een neutron) en maakt enorm veel energie vrij. Om een kettingreactie in stand te houden of een ontploffing te veroorzaken volstaat natuurlijk uranium niet. Het moet worden verrijkt. Voor civiele toepassingen volstaat een verrijking tot 3,5%. Het is dat wat gebeurt in de reactoren van Tihange en Doel bijvoorbeeld. Om van 0,7% tot 3,5% te komen heeft men 6,6 ton natuurlijk uranium nodig om een ton kernbrandstof te bekomen. Om een kernontploffing te veroorzaken moeten de militairen echter tot 90% verrijken. Om van 0,7% tot 90% over te gaan hebben ze 222 ton uranium nodig om een ton nucleaire springstof te bekomen. Op het einde van dit verrijgingsproces wordt het onnutige deel beschouwd als nucleair afval. Dit afval van verarmd uranium is dus voornamelijk van militaire oorsprong. Vandaag is er op de wereldmarkt minstens een miljoen ton verarmd uranium (VA) voorhanden. VA is een metaal met een zeer grote dichtheid. Daardoor is VA een zeer geschikt metaal voor de vervaardiging van een nieuw type munitie : anti-tankbussen die met een snelheid van 1500 meter per seconde worden afgevuurd en die probleemloos het pantser van een tank doorboren en zelfs een betonlaag van 50 cm dikte, die zich drie meter onder de grond bevindt. VA wordt overigens ook gebruikt voor de vervaardiging

VN-soldaten in Sarajevo. Vele veteranen lijden aan het Balkansyndroom.

foto: Nick Hannes

oorlog protesteerden ze luid tegen de Franse kernproeven op Moruroa. Amerikaanse atoomduikboten kregen verbod om Nieuw-Zeelandse havens aan te doen. Tot drie keer toe hebben Nieuw-Zeelandse artsen een gevecht moeten leveren binnen de Wereldgezondheidsorganisatie, opdat deze organisatie bij het Internationaal Gerechtshof van Den Haag een advies zou inwinnen over de vraag of kernwapens legaal of illegaal waren. De Wereldgezond-

van pantsers voor tanks, die tegen alle klassieke munitie bestand zijn”.

“Een bijkomend probleem, zegt Pierre Piérart, “is de proliferatie van VA : volgens Amerikaanse bronnen beschikken reeds 44 landen over deze grondstof”.

Een toxisch metaal

“Als uiterst compact metaal is VA op zich niet echt gevaarlijk”, stelt Pierre Piérart. “Maar na een ontploffing worden deze obussen met VA verpulverd en komen de deeltjes door inademing terecht in de longblaasjes en in het lymfvatenstelsel, waar ze de cellen beschadigen, vandaar hun kankerverwekkend karakter. In Kosovo bijvoorbeeld is het nog veel te vroeg om een verhoging van het aantal kankergevallen vast te stellen. Leukemie bijvoorbeeld treedt pas na twee jaar op. Maar in het gebied van de Golf, in Irak, Saoedi-Arabië en Koeweit, waar enorme hoeveelheden VA zijn vrijgekomen, is de toestand zeker anders. Het blijft natuurlijk uiterst moeilijk dit alles met concrete statistieken te staven. Maar over VA zijn er de jongste jaren toch een aantal belangrijke werken gepubliceerd. Er is heel wat te doen geweest over het Golfsyndroom en het Balkansyndroom, waaraan de militairen lijden. In de Verenigde Staten lijden 80.000 veteranen van de Golfoorlog aan het syndroom. 35.000 onder hen zijn inmiddels ontheven uit hun dienst en naar schatting 2.400 tot 5.000 van deze veteranen zijn inmiddels al overleden. De verliezen onder de burgerbevolking in het gebied van de Golf zijn heel wat moeilijker te ramen”.

Voor een verbod op VA-wapens

“Tijdens de NAVO-oorlog in Kosovo werd in ons land het ‘Comité Surveillance OTAN’ (Waakzaamheidscomité NAVO) opgericht,” vertelt professor Piérart. “Uiteindelijk heeft deze groep van vredesmilitanten – na onder meer herhaalde klachten van Belgische militairen die tijdens de Balkanoorlog onder NAVO-vlag hadden gediend – beslist om een campagne te voeren tegen verarmd uranium. Zij hebben inmiddels de ‘coalitie voor het verbod van wapens met verarmd uranium’ opgericht, waarbij een brede waaier van organisaties – onder hen Oxfam-Solidariteit – zich heeft aangesloten. Deze campagne zal ook in andere Europese landen worden gevoerd : Italië, Frankrijk, Groot-Brittannië, Griekenland, Nederland, Duitsland...”

Op 17 januari laatstleden werd er in het Europees parlement gestemd over een moratorium inzake VA-wapens. 394 Europarlementsleden stemden voor, 60 tegen en 106 onthielden zich. Het Belgische groene parlementslid Pierre Lannoye (ECOLO) en de Franse communist Francis Wurtz (PCF) dienden daarop een voorstel in voor een totaal verbod van VA-wapens. Het resultaat van deze stemming gaf al een heel ander plaatje : 399 afgevaardigden stemden tegen een verbod, 103 stemden voor. Als het erop aankomt zich uit te spreken voor een verbod van dit soort wapens, merk je onmiddellijk een heel andere krachtsverhouding. De Britse Labourafgevaardigden stemden bijvoorbeeld samen met de conservatieven tegen het verbod op VA-wapens”. Pierre Piérart benadrukt met klem dat “de ‘coalitie voor het verbod van wapens met verarmd uranium’ een volledig verbod van

dit soort wapens wil. Bij verpulvering wordt VA een chemisch wapen, dat valt onder het verbod van de conventie van 1993. VA is immers een zwaar, toxisch metaal, dat te vergelijken is met lood of cadmium. VA behoort tegelijk tot het type van de brandbommen en valt daarom onder het verbod van het protocol III van de conventie van 1980 inzake bepaalde conventionele wapens. Bij verpulvering wordt VA trouwens ook een gevaarlijk radiologisch wapen. De ingeademde stofdeeltjes zijn kankerverwekkend. De gevolgen van VA-wapens maken op lange termijn trouwens geen onderscheid tussen militairen en burgers. Naargelang het aantal ton verpulverd materiaal wordt het milieu – vaak over tientallen km² – ernstig vergiftigd. De bodem, het water, de lucht, de voedselketen worden voor periodes van onbepaalde duur besmet. De moeilijkheden bij een evaluatie op korte termijn van de gevaren van dit type wapen verplichten ons het voorzorgsprincipe toe te passen,” besluit professor Piérart. “Voor mij kan er geen twijfel over bestaan : het gebruik van VA-wapens is een oorlogsmisdaad en dus een misdaad tegen de mensheid. Sinds het einde van de koude oorlog achten de landen van de NAVO zich schijnbaar boven elke wet verheven. Voor hen geldt het internationaal recht blijkbaar niet. Dat is toch volstrekt onaanvaardbaar”.

Wim de Neuter

De ‘Coalitie voor het verbod op VA-wapens’ kan u bereiken op :
E mail : Abolition.ua@caramail.com
Pierre Piérart : pierre.pierart@umh.ac.be
Tel./fax: 02-376.10.93

Kernwapens zijn illegaal!

Manifestatie in Kleine Brogel Maandag 16 april 2001

Op de militaire basis van Kleine Brogel liggen 10 kernbommen. Het Internationaal Gerechtshof van Den Haag, het hoogste juridische orgaan ter wereld, heeft verklaard dat het dreigen met en het gebruiken van atoomwapens in strijd is met het oorlogsrecht en het humanitair recht. Met andere woorden, atoomwapens zijn illegaal. De Belgische overheid gebaart van kromme haas. Meer zelfs, ze durft niet eens openlijk de aanwezigheid van de atoombommen bevestigen.

Daarom nodigen het “Forum voor Vredesactie” en “Voor Moeder Aarde” op paasmaandag 16 april 2001 ‘iedereen’ uit om in Kleine Brogel de militaire basis op te gaan. Elke deelnemer aan ‘Bomspotting III’ begeeft zich zonder toestemming op militair domein. Hiermee overtreden we een wet en proberen we om kernwapens voor de rechtbank te brengen. Dan moet de overheid wel kleur bekennen!

Inlichtingen : Forum voor Vredesactie,
telefoon : 03/281.68.39
Voor Moeder Aarde, telefoon : 09/242.87.52

Uranium